

Zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa. Komentarz praktyczny

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Przedmowa

Niniejszy komentarz jest rezultatem pracy zespołu Public Contracts kancelarii prawnej Eversheds Sutherland. Jego autorzy to prawnicy posiadający praktyczne doświadczenie w obsłudze uczestników rynku zamówień publicznych w obszarze obronności i bezpieczeństwa.

Publikacja ta jest pierwszym opracowaniem na rynku poświęconym wyłącznie zamówieniom publicznym objętym działem VI ustawy z 11.9.2019 r. – Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1320 ze zm.). Celem autorów było przedstawienie tych zagadnień w sposób praktyczny, umożliwiający czytelnikom lepsze zrozumienie mechanizmów stosowania przepisów w codziennej działalności.

Regulacje objęte działem VI koncentrują się wokół kluczowego zagadnienia – bezpieczeństwa narodowego, stanowiącego jedną z fundamentalnych wartości i podstawowych funkcji każdego państwa. Zdolność do obrony terytorium, ochrony obywateli oraz utrzymania niezależności politycznej od zawsze wymagała sprawnego systemu organizacyjnego i finansowego. Państwo, realizując te cele, musi nie tylko utrzymywać siły zbrojne, lecz także zapewniać im odpowiednie zaopatrzenie – uzbrojenie, sprzęt, infrastrukturę i środki logistyczne.

Tradycje instytucjonalne w zakresie zakupów dla celów obronnych mają w Polsce długą historię. Naczelnik Państwa *Józef Piłsudski* dostrzegł konieczność centralnego i efektywnego zarządzania zamówieniami rządowymi, w tym zamówieniami dla armii, tworząc w tym celu Urząd Rozdzielczy. Realia wojny polsko-bolszewickiej (1919–1921) przesądziły o powołaniu wyspecjalizowanego podmiotu, jakim był Główny Urząd Zaopatrywania Armii. W kolejnych dekadach mechanizmy zakupowe w obszarze obronności ewoluowały wraz ze zmianami ustrojowymi. Po II wojnie światowej system ten podporządkowano gospodarce centralnie planowanej, a jego priorytety wyznaczały potrzeby Układu Warszawskiego. Dopiero transformacja ustrojowa po 1989 r. oraz integracja z NATO i Unią Europejską przyniosły konieczność zbudowania przejrzystego i konkurencyjnego systemu zamówień również w sferze obronności.

Doświadczenia II Rzeczypospolitej miały znaczący wpływ na odbudowę nowoczesnych regulacji po 1989 r. Stanowiły punkt odniesienia przy opracowywaniu pierwszych regulaminów przetargowych, a następnie przy pracach nad PrZamPubl94, która zapoczątkowała współczesny system w tej dziedzinie (*R. Szostak*, *Zarys rozwoju zamówień*, s. 121–125).

Obecnie wydatki na obronność są jednym z największych segmentów polskich finansów publicznych. Projekt ustawy budżetowej na 2026 r. zakłada przeznaczenie 200,1 mld zł na obronę narodową, co stanowi 4,81% PKB¹. Rosnące wydatki w tym segmencie wynikają zarówno z zobowiązań sojuszniczych, jak i ze zwiększających się potrzeb modernizacyjnych Sił Zbrojnych RP. Środki te przeznaczane będą głównie

¹ Zob. <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/druk.xsp?nr=1749>, dostęp: 21.1.2026 r.

Przedmowa

na zakup uzbrojenia, infrastruktury, usług serwisowych oraz projektów badawczo-rozwojowych w zakresie nowoczesnych technologii obronnych. Ich wydatkowanie będzie odbywało się według szczególnych zasad planowania, realizacji i kontroli – określonych zarówno w FinPublU, jak i w PrZamPubl.

Zamówienia publiczne w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa tworzą specyficzny obszar regulacyjny, w którym konieczne jest zachowanie równowagi pomiędzy zasadami uczciwej konkurencji a nadrzędnym interesem państwa – ochroną bezpieczeństwa narodowego, integralności terytorialnej i zobowiązań sojuszniczych. W prawie Unii Europejskiej odrębność tego rodzaju zamówień została najpierw dostrzeżona w orzecznictwie TSUE, a następnie sformalizowana w dyrektywie 2009/81/WE, tzw. dyrektywie obronnościowej.

Przyjęcie tej dyrektywy wynikało z przekonania, że zamówienia dotyczące uzbrojenia, sprzętu wojskowego czy systemów ochrony informacji nie mogą być traktowane jak zamówienia cywilne. Ich specyfika wiąże się z koniecznością zachowania poufności, ochrony informacji niejawnych, zapewnienia bezpieczeństwa dostaw, niezależności technologicznej oraz utrzymania krajowego potencjału przemysłowego. Dyrektywa stanowi więc kompromis między zasadą swobodnego przepływu towarów i usług w Unii Europejskiej a suwerennym prawem państw członkowskich do ochrony interesów bezpieczeństwa narodowego.

Polski ustawodawca, implementując dyrektywę, przyjął rozwiązanie zintegrowane – włączając przepisy dotyczące zamówień obronnych do jednej PrZamPubl – w postaci odrębnego działu VI. Umożliwia to zachowanie spójności systemowej, przejrzystości dla wykonawców i ułatwia stosowanie przepisów w przypadkach, gdy granice między zamówieniami cywilnymi a obronnymi są nieostre. Jednocześnie pozwala na stosowanie jednolitych zasad nadzoru i środków ochrony prawnej przy zachowaniu szczególnych rozwiązań wynikających ze specyfiki zamówień obronnych.

Autorzy publikacji wyrażają nadzieję, że komentarz ten stanie się praktycznym narzędziem dla wszystkich uczestników rynku zamówień publicznych w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, wspierając ich w prawidłowym stosowaniu przepisów i podejmowaniu racjonalnych decyzji w procesie udzielania zamówień.

Autorzy

Warszawa, luty 2026 r.

Przejdź do księgarni →

ksiegarnia.beck.pl